

▶ ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

▶ Ֆինանսական դիտարկումների կենտրոնի
2016թ. գործունեության վերաբերյալ

▶ Երևան, 2017

ՀՀ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԿԵՆՏՐՈՆ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Բովանդակություն

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԿԵՆՏՐՈՆ	4
ՓԼ/ԱՖ ԴԵՄ ՊԱՅՔԱՐԻ ՕՐԵՆՍԴՐՈՒԹՅՈՒՆ	5
ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԵՐԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆՆ ՈՒՂՂՎԱԾ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ	8
ԳՈՐԾԱՐՔՆԵՐԻ ԵՎ ԳՈՐԾԱՐԱՐ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ	10
ՓԼ/ԱՖ ԴԵՄ ՊԱՅՔԱՐԻ ՈԼՈՐՏՈՒՄ ԻՐԱԿԱՆԱՑՎՈՂ ԿԱՆԽԱՐԳԵԼԻՉ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԸ	12
ՆԵՐՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ	17
ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ	24
ՈՒՍՈՒՑՈՒՄ ԵՎ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ	29
ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ	31

ՀԱՊԱՎՈՒՄՆԵՐ

**Գնահատման
հաշվատվություն**

ՄԱՆԻՎԱԼ հանձնախմբի կողմից Հայաստանի Հանրապետության ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի համակարգի 5-րդ փուլի փոխադարձ գնահատման հաշվետվություն

**Եվրասիական
խումբ**

Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի եվրասիական խումբ

ԶՈՁ

Զանգվածային ոչնչացման զենք

Էզմոնտ խումբ

Ֆինանսական հետախուզության մարմինների Էզմոնտ խումբ

ՄԱԿ

Միացյալ ազգերի կազմակերպություն

ՄԱՆԻՎԱԼ

հանձնախումբ

Եվրոպայի խորհրդի փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի միջոցառումների գնահատման փորձագետների ՄԱՆԻՎԱԼ հանձնախումբ

**Միջգերատեսչական
հանձնաժողով**

«ՀՀ փողերի լվացման, ահաբեկչության ֆինանսավորման և զանգվածային ոչնչացման զենքի տարածման ֆինանսավորման դեմ տարվող պայքարի հարցերով» միջգերատեսչական հանձնաժողով

ՄՏՏ

Միասնական տեղեկատվական տիրույթ

ՊԵԿ

ՀՀ կառավարությանն առընթեր պետական եկամուտների կոմիտե

**Վարչապայի
կոնվենցիա**

Եվրոպայի խորհրդի «Հանցավոր ճանապարհով ստացված եկամուտների լվացման, հետախուզման, առգրավման ու բռնագրավման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի մասին» կոնվենցիա (2005)

ՓԼ/ԱՖ

Փողերի լվացում և ահաբեկչության ֆինանսավորում

ՖԴԿ

ՀՀ ԿԲ ֆինանսական դիտարկումների կենտրոն

ՖՀՄ

Ֆինանսական հետախուզության մարմին

ՖՎԿ

ՀՀ ԿԲ ֆինանսական վերահսկողության վարչություն

ՀԱՄԱՌՈՏ ԱՄՓՈՓԱԳԻՐ

Սույն հաշվետվությամբ ներկայացվում են 2016 թվականի ընթացքում ՀՀ ԿԲ ՖԴԿ-ի կողմից ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ոլորտում իրականացված աշխատանքները: Մասնավորապես, անդրադարձ է կատարվում ինչպես ընդունված, այնպես էլ դեռևս մշակման փուլում գտնվող իրավական ակտերին, ներկայացվում են ՖԴԿ-ի կողմից իրականացված ռազմավարական վերլուծությունները, ԱՖ դեմ պայքարի ոլորտում կատարված առանցքային միջոցառումները, հաշվետվություն տրամադրող անձանց տրված հանձնարարականները և վերջիններին ուղարկված ծանուցումները: Հաշվետվությամբ ներկայացվում են նաև տեղեկություններ ՖԴԿ-ի կողմից այլ գերատեսչությունների տվյալների շտեմարաններին հասանելիության ընդլայնման, ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ոլորտում վերլուծական գործիքակազմի զարգացման և կատարելագործման, ինչպես նաև առցանց ուսուցման համակարգի շահագործման հետ կապված աշխատանքների վերաբերյալ:

Հաշվետվությամբ անդրադարձ է կատարվում ներպետական

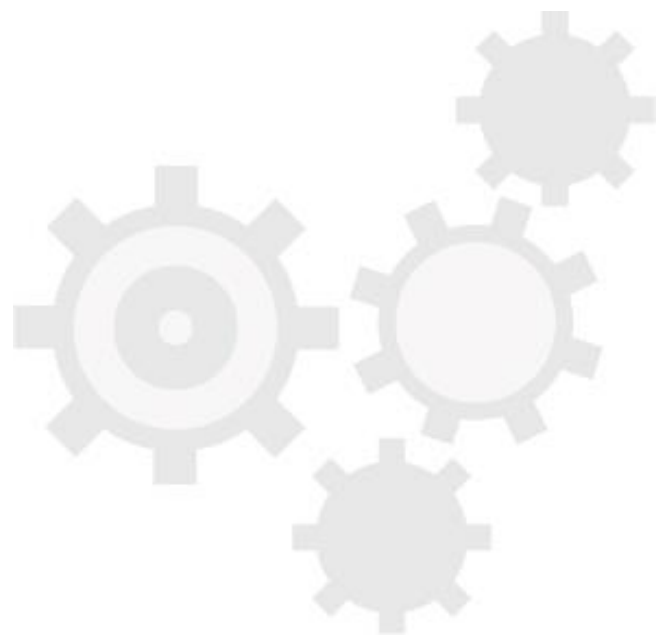
համագործակցության շրջանակներում իրականացված աշխատանքներին, մասնավորապես, ներկայացվում են Միջգերատեսչական հանձնաժողովի շրջանակներում ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ազգային քաղաքականության մշակմանն ուղղված աշխատանքները, ՖԴԿ-ի, վերահսկող և իրավապահ մարմիններ համատեղ ջանքերը՝ ուղղված համապատասխանաբար ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ոլորտում կանխարգելիչ միջոցառումների իրականացմանը և ՓԼ/ԱՖ դեպքերի բացահայտմանը: Ներկայացվում են նաև տվյալներ միջազգային մի շարք կառույցների, այդ թվում՝ ՄԱՆԻՎԱԼ հանձնախմբի, Էզմոնտ խմբի, Եվրասիական խմբի, ԱՊՀ ՖՀՄ-ների ղեկավարների խորհրդի շրջանակներում իրականացված աշխատանքների, ինչպես նաև օտարերկրյա ՖՀՄ-ների հետ տեղեկատվության փոխանակման վերաբերյալ:

Հաշվետվությամբ ներկայացված է տեղեկատվություն նաև հաշվետվություն տրամադրող անձանց աշխատակիցների՝ ՓԼ/ԱՖ կանխարգելման ոլորտում գիտելիքների զարգացման նպատակով կազմակերպված ուսուցումների, ՀՀ ԿԲ

ՖԴԿ-ի և ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի
համակարգում ներառված այլ
մարմինների աշխատակիցների
վերապատրաստումների վերաբերյալ:

Սույն հաշվետվությունը
ներկայացվում է ի կատարումն

«Փողերի լվացման և ահաբեկչության
ֆինանսավորման դեմ պայքարի
մասին» ՀՀ օրենքի 10-րդ հոդվածի 1-
ին մասի 15-րդ կետի:

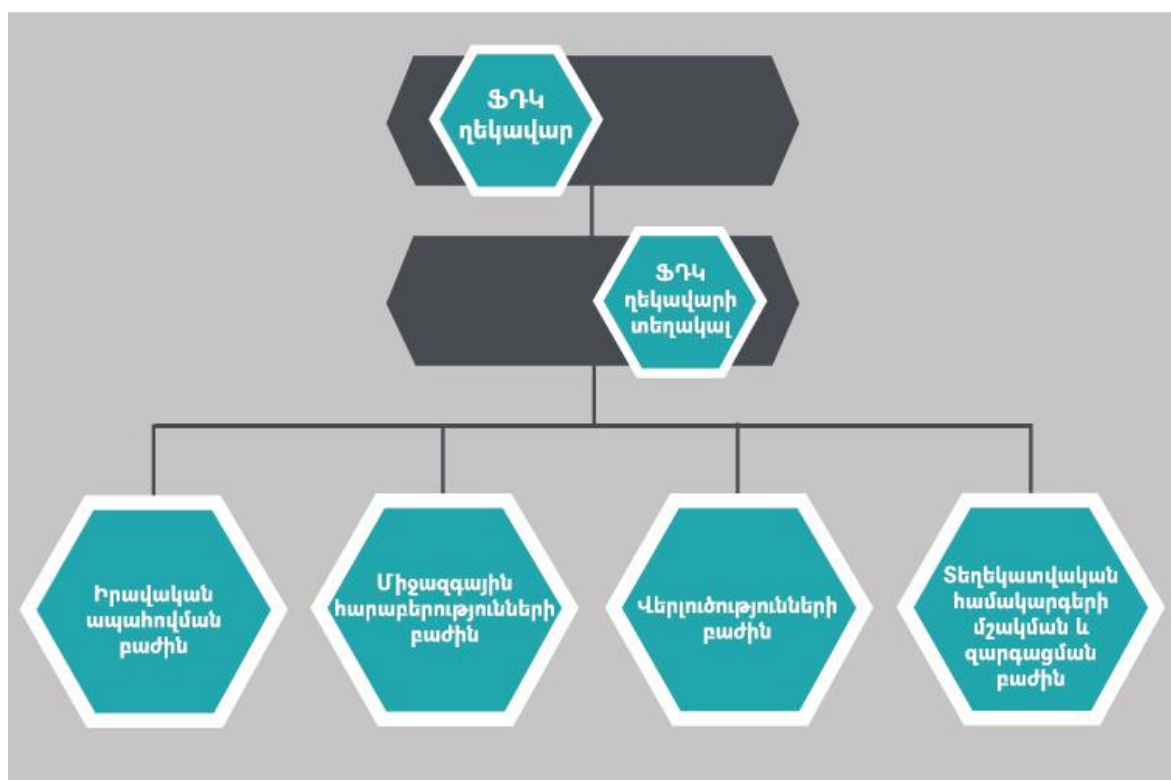

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԿՈՒՄՆԵՐԻ ԿԵՆՏՐՈՆ

ՖԴԿ-ն Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսական հետախուզության ազգային մարմինն է, որի գործունեության նպատակը ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի մեխանիզմների ներդնումը և կիրարկումն է: ՖԴԿ-ն ֆինանսական (օրինակ՝ բանկեր, վարկային կազմակերպություններ և այլն) և ոչ ֆինանսական հաստատություններից կամ անձանցից (օրինակ՝ նոտարներ, շահումով խաղեր և խաղատներ կազմակերպող անձինք և այլն) ՓԼ/ԱՖ կասկածելի գործարքների վերաբերյալ հաշվետվություններ և այլ տեղեկատվություն ստացող, վերլուծող և տեղաբաշխող մարմին է: ՖԴԿ-ի

պատասխանատվության ներքո է նաև ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ոլորտում միասնական պետական քաղաքականության մշակումը, միջազգային համագործակցության ապահովումը, ՀՀ շահերի ներկայացումը ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ոլորտում մասնագիտացված միջազգային կառույցներում: ՖԴԿ-ն իր կառուցվածքում ունի չորս բաժին՝ Վերլուծությունների բաժինը, Իրավական ապահովման բաժինը, Միջազգային հարաբերությունների բաժինը և Տեղեկատվական համակարգերի մշակման և զարգացման բաժինը: Ստորև ներկայացվում է ՖԴԿ-ի կառուցվածքը:

ՓԼ/ԱՖ ԴԵՄ ՊԱՅՔԱՐԻ ՕՐԵՆՍԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

2016 թվականին ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ոլորտում շարունակվել են «ՓԼ/ԱՖ, ինչպես նաև ԶՈԶ տարածման ֆինանսավորման դեմ պայքարի 2016-2018թթ. ազգային ռազմավարությամբ» նախանշված նպատակների, այդ թվում՝ իրավական համակարգի կատարելագործմանը և դրանք առկա միջազգային պահանջներին համապատասխանեցնելուն ուղղված աշխատանքները:

Ընդունված իրավական ակտեր

Քրեականացվել է ֆինանսական բուրգերի կազմակերպումը, ղեկավարումը և ստեղծումը:

2016 թվականի դեկտեմբերի 16-ին ՀՀ Ազգային ժողովի կողմից երկրորդ ընթերցմամբ և ամբողջությամբ ընդունվել է ՖԴԿ-ի կողմից մշակված ֆինանսական բուրգերի քրեականացման օրենսդրական փաթեթը: Մասնավորապես, «ՀՀ քրեական օրենսգրքում լրացում կատարելու մասին» և «ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքում

լրացում կատարելու մասին» համապատասխանաբար թիվ ՀՕ-216-Ն և ՀՕ-217-Ն օրենքներով քրեականացվել է ֆինանսական բուրգի կազմակերպումը, ղեկավարումը և ստեղծումը, իսկ այդ գործերով քննչական ենթակայությունը վերապահվել է ՀՀ ԿԱ ազգային անվտանգության ծառայությանը, ՀՀ քննչական կոմիտեին և հարկային ոլորտի քննիչներին:

Փոփոխություններ և լրացումներ են կատարվել ՀՀ ԿԲ նախագահի և խորհրդի՝ ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքար ոլորտը կանոնակարգող մի շարք որոշումներում, ինչպես նաև ընդունվել են նոր ակտեր: Այսպես՝

Ընդունվել է «ՓԼ/ԱՖ բարձր ռիսկի և կասկածելիության չափանիշների վերաբերյալ ուղեցույց»:

- Ընդունվել է ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ոլորտի միջազգային չափանիշներին, ինչպես նաև հաշվետվություն տրամադրող անձանց կարիքներին համապատասխանող «Փողերի լվացման և ահաբեկչության

ֆինանսավորման բարձր ռիսկի և կասկածելիության չափանիշների վերաբերյալ ուղեցույցը»: Վերոգրյալի արդյունքում ուժը կորցրած են ճանաչվել մինչ այդ գործող՝ հաշվետվություն տրամադրող անձանց կողմից ռիսկերի գնահատմանը և կանխարգելմանն ուղղված ուղեցույցերը և կասկածելիության չափանիշների վերաբերյալ ուղեցույցը:

- Նոր խմբագրությամբ է հաստատվել իրավապահ մարմինների կողմից «Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի մասին» ՀՀ օրենքի հիման վրա ՖԴԿ-ին տրամադրվող վիճակագրության բովանդակությունը, ձևը, տրամադրման կարգը և ժամկետները:

- Հստակեցվել են իրավաբանական անձի իրական շահառուի վերաբերյալ հայտարարություն ներկայացնելու դեպքերը, ինչպես նաև հայտարարության օրինակելի ձևը: Մասնավորապես՝ հիմք ընդունելով «Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի մասին» ՀՀ օրենքի և ՖԱԹՖ հանձնարարականների պահանջները՝ իրական շահառուի վերաբերյալ տեղեկատվություն տրամադրելու պարտականությունը տարածվելու է բոլոր իրավաբանական անձանց վրա՝

անկախ կազմակերպատիրավական ձևից:

Մշակման փուլում գտնվող իրավական ակտեր

ՓԼ/ԱՖ ռիսկերի զսպման նպատակով՝ նախատեսվում է սահմանափակել կանխիկ եղանակով անշարժ գույքի առուվաճառքի գործարքների իրականացումը:

ՄԱԿ-ին և Եվրոպայի խորհրդի ՄԱՆԻՎԱԼ հանձնախմբին անդամակցության շրջանակներում ՀՀ-ի կողմից ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ոլորտում ստանձնած միջազգային պարտավորությունների, ինչպես նաև ՄԱՆԻՎԱԼ հանձնախմբի Գնահատման հաշվետվությամբ տրված հանձնարարականների հիման վրա ՖԴԿ-ն մշակել է ««Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի մասին» ՀՀ օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին», «ՀՀ քրեական օրենսգրքում փոփոխություններ կատարելու մասին», «ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքում լրացում կատարելու մասին» ՀՀ օրենքների նախագծերը:

Նախատեսվում է ընդլայնել «ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի մասին» ՀՀ օրենքի գործողության շրջանակը՝ ընդգրկելով նաև ԶՈՁ տարածման ֆինանսավորման հետ կապված անձանց պարկանող գույքի սառեցման պարտականություն:

Նշված նախագծերով առաջարկվում է նախատեսել ԶՈՁ տարածման հետ կապված անձանց պատկանող գույքի սառեցման պարտականություն, սահմանափակել անշարժ գույքի առուվաճառքի գործարքների դեպքում նախատեսված շեմը գերազանցող գումարով կանխիկ վճարումները, ԱՖ և ԶՈՁ տարածման հասկացությունները համապատասխանեցնել միջազգային առկա պահանջներին և այլն:

Շահագրգիռ գերատեսչություններից ստացված առաջարկությունների հիման վրա լրամշակված նախագծերը քննարկվել և հավանության են արժանացել Միջգերատեսչական հանձնաժողովի նիստում, որից հետո ներկայացվել են ՀՀ կառավարության քննարկմանը:

ՖԴԿ-ի կողմից մշակվել է «ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի 2014 թվականի հոկտեմբերի 07-ի թիվ 279-Ն որոշման մեջ փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» ՀՀ ԿԲ

խորհրդի որոշման նախագիծը: Նախագծով նախատեսվում է փոփոխել ՓԼ/ԱՖ կանխարգելման ոլորտում հաշվետվություն տրամադրող անձանց համար սահմանվող նվազագույն պահանջների վերաբերյալ կանոնակարգի բարձր ռիսկի չափանիշներին, տեղեկությունների թարմացմանը ներկայացվող կարգավորումները՝ համապատասխանեցնելով դրանք հաշվետվություն տրամադրող անձանց կարիքներին: Միաժամանակ, հաշվի առնելով, որ հաշվետվություն տրամադրող անձանց (բացառությամբ՝ բանկերի) ներքին դիտարկումների մարմնի գործառույթը հնարավոր է նաև վերապահել ներքին աուդիտի աշխատակցին, սահմանվել են այս ոլորտում շահերի բախումը բացառող դրույթներ:

ՏԵՂԵԿԱՏՎԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԵՐԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆՆ ՈՒՂՂԱԾ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ

2016 թվականի ընթացքում ՖԴԿ-ի տեղեկատվական համակարգերի զարգացման ուղղությամբ իրականացվել են մի շարք աշխատանքներ:

ՄՏՏ համակարգի շրջանակներում ՖԴԿ ուղղակի հասանելիություն ունի 5 տվյալների շտեմարանների:

ՄՏՏ համակարգի շրջանակներում ՖԴԿ-ն ուղղակի հասանելիություն ունի ՀՀ ԿԱ ոստիկանության, ինչպես նաև Իրավաբանական անձանց ռեգիստրի տվյալների մի շարք շտեմարանների: 2016 թվականին շահագործման է հանձնվել նաև Անշարժ գույքի կադաստրի կողմից վարվող տեղեկատվական շտեմարաններին հարցումների միջոցով ուղղակի հասանելիություն ապահովող առցանց համակարգը: Միաժամանակ, ՄՏՏ համակարգին միանալու համաձայնություն է ձեռք բերվել ՊԵԿ-ի հետ: Դրա արդյունքում նախատեսվում է ուղղակի հասանելիություն ստանալ արժույթային արժեքների փոխադրման հայտարարագրերի

տվյալների շտեմարանին: Աշխատանքներ են իրականացվել նաև ՀՀ արդարադատության նախարարության նոտարական պալատի կողմից վարվող տվյալների շտեմարանին ուղղակի հասանելիություն ապահովելու ուղղությամբ: Արդյունքում նախատեսվում է հասանելիություն ունենալ նոտարների կողմից վավերացվող պարտադիր տեղեկացման ենթակա գործարքների մասով հաշվետվություններով սահմանված տվյալներին:

Կատարվել են Էգմոնտ խմբի ՖՀՀՀԳՄ-ի ուղեցույցի համաձայն վերլուծական գործիքակազմի զարգացման և կատարելագործման հետ կապված հիմնական աշխատանքները:

ՖԴԿ-ի վերլուծությունների համար նախատեսված տեղեկատվական համակարգերի կատարելագործման շրջանակներում, առաջնորդվելով Էգմոնտ խմբի ՖՀՀՀԳՄ-ի ուղեցույցով, շարունակվել են ՖԴԿ-ի գործառույթների ավտոմատացման,

տվյալների հոսքերի կառավարման, ինչպես նաև տվյալների շտեմարանի պահանջվող փոփոխություններով պայմանավորված նախագծմանն ուղղված աշխատանքները: Դրա արդյունքում ներդրվելու է վերլուծությունների համար նոր գործիքակազմով որակապես կատարելագործված վերլուծություններ կատարելու արդիական տեղեկատվական միջոցներ: Նախատեսվում է համակարգի նախագծման աշխատանքներն իրականացնել 2017 թվականի ընթացքում:

նորացված տարբերակի և ավտոմատացված ծրագրային ապահովման փոփոխությունների ներդնումը նախատեսվում է 2017 թվականի ընթացքում:

ՖԴԿ կողմից նախագծվել և փորձնական շահագործման է հանձնվել ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի առցանց ուսուցման համակարգը:

Առցանց ուսուցման համակարգի նպատակն է այս ոլորտի վերաբերյալ գիտելիքի համակարգված մատուցման միջոցով բարձրացնել հաշվետվություն տրամադրող անձանց իրազեկվածությունը:

Հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում աշխատանքներ են իրականացվել առցանց հարցաշարերի կատարելագործման ուղղությամբ: Նշված հարցաշարերի

ԳՈՐԾԱՐՔՆԵՐԻ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

ԵՎ

ԳՈՐԾԱՐԱՐ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

ՖԴԿ-ն հաշվետվություն տրամադրող անձանցից ստանում է հաշվետվություններ ինչպես կանխիկ, այնպես էլ անկանխիկ գործարքների վերաբերյալ: Կանխիկի հետ կապված գործարքների վերաբերյալ հաշվետվության տրամադրման

օրենսդրական պահանջն ուժի մեջ է մտել 2014 թվականի հոկտեմբերի 28-ից, որի արդյունքում պարտադիր տեղեկացման ենթակա գործարքների վերաբերյալ ներկայացված հաշվետվությունների քանակի զգալի աճ է գրանցվել:

ԿԱՆԽԻԿԻ ՀԵՏ ԿԱՊՎԱԾ ԳՈՐԾԱՐՔՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Օրենսդրական պահանջ

5մլն դրամը գերազանցող գործարքներ

2016 **206065**

2015 **214095**

ԱՆԿԱՆԽԻԿ ԳՈՐԾԱՐՔՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

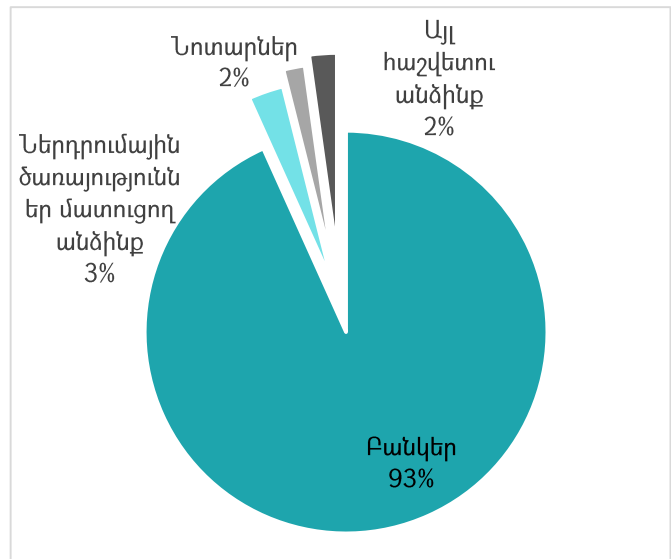
2016 **168329**

2015 **144051**

Օրենսդրական պահանջ

20մլն դրամը գերազանցող գործարքներ և 50մլն դրամը գերազանցող անշարժ գույքի առուվաճառքի գործարքներ

Գրաֆիկում ներկայացվում է պարտադիր տեղեկացման ենթակա հաշվետվությունների վերաբերյալ վիճակագրություն՝ ըստ հաշվետվություն տրամադրող անձանց տեսակի:

ՖԴԿ-ն հաշվետվություն տրամադրող անձանցից ստանում է նաև կասկածելի գործարքի կամ գործարար հարաբերության վերաբերյալ հաշվետվություններ: Հաշվետու ժամանակահատվածում

ստացվել են 256 կասկածելի գործարքների և գործարար հարաբերությունների վերաբերյալ հաշվետվություններ, որոնք հիմնականում ներկայացվել են բանկերի կողմից:

ԿԱՍԿԱԾԵԼԻ ԳՈՐԾԱՐՔՆԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Օրենսդրական պահանջ

Կասկածելի գործարքներ կամ գործարար հարաբերություններ

ՊԵԿ-ը տեղեկություններ է ներկայացնում ՖԴԿ-ին ՀՀ մաքսային սահմանով 10.000 ԱՄՆ դոլարին համարժեք ընդհանուր գումարի չափը գերազանցող արժույթային արժեքների, դրամական գործիքների, ճանապարհային չեկերի միանվագ

ներմուծման և արտահանման վերաբերյալ ֆիզիկական անձանց կողմից ներկայացված հայտարարագրերի հիման վրա: Հաշվետու ժամանակահատվածում ՖԴԿ-ն ստացել է 83 նմանատիպ տեղեկացում:

ՓԼ/ԱՖ ԴԵՄ ԻՐԱԿԱՆԱՑՎՈՂ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐ

ՊԱՅՔԱՐԻ ՈԼՈՐՏՈՒՄ ԿԱՆԽԱՐԳԵԼԻՉ

ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ոլորտում իրականացվող կանխարգելիչ միջոցառումները առանցքային նշանակություն ունեն ՓԼ/ԱՖ ռիսկերը բացահայտելու, գնահատելու և զսպելու համար: Ինչպես ՖԴԿ-ն, այնպես էլ ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի համակարգում ընդգրկված մյուս մասնակիցները՝ հաշվետվություն տրամադրող անձինք, վերահսկող և իրավապահ մարմինները, կանխարգելիչ միջոցառումների ձեռնարկման գործընթացում ունեն իրենց ուրույն դերը:

Այդ ուղղությամբ ՖԴԿ-ն՝ որպես ֆինանսական հետախուզության ազգային մարմին, հաշվետվություն տրամադրող անձանց տալիս է «Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի մասին» ՀՀ օրենքով և դրա հիման վրա ընդունված իրավական ակտերով սահմանված պարտականությունների պատշաճ կատարմանն ուղղված հանձնարարականներ, ինչպես նաև

ապահովում է տրամադրված հաշվետվությունների վերաբերյալ հետադարձ կապը:

Հանձնարարականները, մասնավորապես, վերաբերում են ՖԴԿ-ի կողմից տրամադրված նույնականացման տվյալների հիման վրա հաճախորդի հավելյալ ուսումնասիրության իրականացմանը, կասկածելի գործարքի կամ գործարար հարաբերության չափանիշների կամ տիպաբանությունների հիման վրա գործարքի կամ գործարար հարաբերության կասկածելի որակմանը, կասեցմանը, գործարքի կամ գործարար հարաբերության իրականացման մերժմանը կամ դադարեցմանը:

Այսպես, հաշվետու ժամանակահատվածում ՖԴԿ-ն շուրջ 40 դեպքով հանձնարարականներ (ծանուցումներ) է ուղարկել հաշվետվություն տրամադրող անձանց, մասնավորապես, բանկերին և դրամական փոխանցումներ իրականացնող

կազմակերպություններին:

Հանձնարարականները

(ծանուցումները) մեծ մասամբ վերաբերել են վերլուծությունների արդյունքներով բացահայտված հնարավոր խարդախության, բրգաձև սխեմաներին բնորոշ տարրեր պարունակող տարատեսակ սխեմաներին և դրանցում ներգրավված անձանց նկատմամբ օրենքով սահմանված համապատասխան միջոցառումներ իրականացնելուն, ինչպես նաև հետադարձ կապի շրջանակներում՝ հաշվետվություն տրամադրող անձանցից ստացված ազդակների վերլուծության արդյունքներով կատարված համապատասխան եզրահանգումներին:

Կանխարգելման գործընթացի բաղկացուցիչ տարր է հանդիսանում նաև գործարքների կասեցումը և ահաբեկչության հետ կապված անձանց գույքի սառեցումը: Սառեցման իրավասությունը հաշվետվություն տրամադրող անձանցից բացի վերապահված է նաև այն բոլոր պետական մարմիններին կամ անձանց, որոնք ունեն գույքի տիրապետման, օգտագործման և (կամ) տնօրինման սահմանափակման (կալանքի, արգելանքի, սառեցման, կասեցման)

օրենքով

սահմանված

իրավասություն:

ՀՀ ԿԲ խորհրդի որոշմամբ կասեցված գործարքներում և գործարար հարաբերություններում ներգրավված միջոցները կազմում են շուրջ 195 միլիոն ՀՀ դրամ:

Հաշվետու

ժամանակահատվածում բանկերի կողմից կասեցումներ են կատարվել 5 գործարքի մասով, որոնցից 2-ը այնուհետև կասեցվել են ՀՀ ԿԲ խորհրդի կողմից:

Միջազգային ահաբեկչական վտանգի ընդլայնմամբ պայմանավորված ԱՖ ռիսկերի կանխարգելման կամ զսպման նպատակով՝ միջազգային համագործակցության շրջանակներում իրականացվել են ահաբեկչության հնարավոր ֆինանսավորման աղբյուրների, ուղղությունների, սխեմաների, ներգրավված անձանց բացահայտման ուղղությամբ համարժեք և դինամիկ միջոցառումներ: Մասնավորապես, այդ միջոցառումների շրջանակներում հաշվետու անձանց հանձնարարվել է ամբողջական տեղեկատվություն հավաքել ԱՖ

տեսանկյունից բարձր ռիսկային համարվող տարածքներ և հակառակ ուղղությամբ իրականացվող ֆինանսական գործառնությունների վերաբերյալ: Հավաքված տեղեկատվությունը պարբերաբար վերլուծվում են ինչպես հաշվետու անձանց, այնպես էլ ՖԴԿ-ի կողմից:

Մինչ օրս ՀՀ-ում արձանագրվել է ԱՖ շատ ցածր ռիսկ:

ԱՖ շատ ցածր ռիսկը հաստատվում է նաև երկրում պարբերաբար իրականացվող՝ փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման ռիսկերի ազգային գնահատումների եզրահանգումներով:

ՖԴԿ-ի կողմից ձեռնարկվել են գործողություններ՝ ուղղված միջազգային կառույցների կողմից կիրառվող սահմանափակումների վերաբերյալ պահանջների կատարմանը: Այսպես, ՖԴԿ-ի ինտերնետային կայքում հրապարակվել և հաշվետու անձանց իրազեկվել է.

- ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհրդի՝ միջոցների սառեցման պահանջ սահմանող բանաձևերով

կամ դրանց համաձայն հրապարակված ցանկերում, ներառյալ՝ 1267/1989/2253 բանաձևերով՝ ԻԼԻՊ-ի (ԴԱԵՇ) և Ալ Քաիդայի, 1988՝ Թալիբանի և 1718՝ Հյուսիսային Կորեայի հետ կապված անձանց ցանկերում կատարված թարմացումների վերաբերյալ,

- ՖԱԹՖ-ի՝ ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի համակարգում ռազմավարական բացեր ունեցող երկրների, ինչպես նաև այն երկրների վերաբերյալ, որոնք ՖԱԹՖ-ի ՓԼ/ԱՖ չափանիշներին համապատասխանության ընթացիկ դիտանցման շրջանակներում որակվել են որպես ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի համակարգի ռազմավարական բացեր ունեցող:

Ոչ ֆինանսական հաստատություններին կամ անձանց առնչվող ՓԼ/ԱՖ ռիսկերն արդյունավետ կերպով կանխարգելելու և զսպելու համար ՖԴԿ-ի կողմից մշակվել է «ՀՀ-ում ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի պահանջներին նախատեսված ոչ ֆինանսական գործունեության տեսակների և մասնագիտությունների համապատասխանության ռիսկահենք վերահսկողության» հայեցակարգը:

Մշակվել է «ՀՀ ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի պահանջներին նախադրեցված ոչ ֆինանսական գործունեության տեսակների և մասնագիտությունների համապատասխանության ռիսկահենք վերահսկողության» հայեցակարգ:

Հայեցակարգի նպատակն է ոչ ֆինանսական հաստատություններին կամ անձանց որոշակի տեսակների կարգավորման և գործունեության առանձնահատկությունների թիրախային ուսումնասիրության միջոցով հստակեցնել ռիսկահենք վերահսկողության մոտեցման ներքո վերահսկողական միջոցառումների այն նվազագույն շրջանակը, որն անհրաժեշտ է դրանց առնչվող ՓԼ/ԱՖ ռիսկերն արդյունավետ կերպով կանխարգելելու և զսպելու համար: Ոչ ֆինանսական հաստատությունների կամ անձանց գործունեությունը դիտարկվել է դրա մի շարք բնութագրական հատկանիշների տեսանկյունից, ինչպիսիք են շուկայում մասնակցության կշիռը, առաջարկվող պրոդուկտները, ծառայությունները և դրանց մատուցման եղանակները, բարձր ռիսկային հաճախորդները և գործառնությունները, ինչպես նաև պարտադիր տեղեկացման ենթակա

և կասկածելի գործարքների կամ գործարար հարաբերությունների վերաբերյալ հաշվետվությունների ներկայացումը: Վերահսկողության ռիսկահենք մոտեցման կիրառումն իրավասու մարմիններին թույլ կտա առկա ռեսուրսներն ավելի արդյունավետ օգտագործել՝ դրանք ուղղելով առավել բարձր ռիսկային համարվող ոլորտներին և հաստատություններին:

ՓԼ/ԱՖ ռիսկերի

բացահայտման և կանխարգելման նպատակով ՖԴԿ-ի կողմից պարբերաբար իրականացվում են ռազմավարական վերլուծություններ:

Հաշվետու

Ժամանակահատվածում

իրականացվել է Միջուկային նյութերի թրաֆիքինգի

տարածաշրջանային ռիսկերի վերաբերյալ վերլուծություն:

Վերլուծությամբ փորձ է կատարվել տարածաշրջանային մակարդակով ամփոփել հնարավոր արտաքին մարտահրավերները՝ դրանց դիմագրավելու ուղիները նախանշելու համար: Ըստ այդմ, ներկայացվել են տարածաշրջանային ռիսկերի ամփոփ նկարագիրը, կազմակերպված հանցավոր խմբերի ներգրավվածությունը, միջուկային նյութերի թրաֆիքինգի ուղիները, իրավիճակի բարելավմանն ուղղված

հանձնարարականները և ՀՀ-ին առնչվող հղումները:

Իրականացվել է նաև Գյուղատնտեսական ապրանքների արտահանման դիմաց ստացվող միջոցների՝ փողերի լվացման տեսանկյունից ռիսկայնության վերաբերյալ վերլուծություն: Վերլուծությունը կատարվել է հարկերից խուսափելու հնարավոր վարկածի ուղղությամբ՝ հաշվի առնելով այլ վարկածների ցածր իրատեսականությունը:

Միջազգային կազմակերպությունների հետ համագործակցության շրջանակներում մշակվել են չափանիշներ, որոնց հիման վրա վերլուծության են ենթարկվել ՀՀ-ից

դեպի արտերկիր կատարված փոխանցումները՝ դրանց ուղղությունների և զարգացման միտումների բացահայտման նպատակով:

Անշարժ գույքի ոլորտում առկա ՓԼ ռիսկերի զսպման անհրաժեշտությամբ պայմանավորված ՖԴԿ-ի կողմից իրականացվել է *անշարժ գույքի շուկայի վերլուծություն*:

Հարկ է նշել, որ ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ոլորտում կանխարգելիչ միջոցառումների շարունակական իրականացումը գտնվում է ՖԴԿ-ի և ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի համակարգում ընդգրկված մյուս մասնակիցների ուշադրության կենտրոնում:

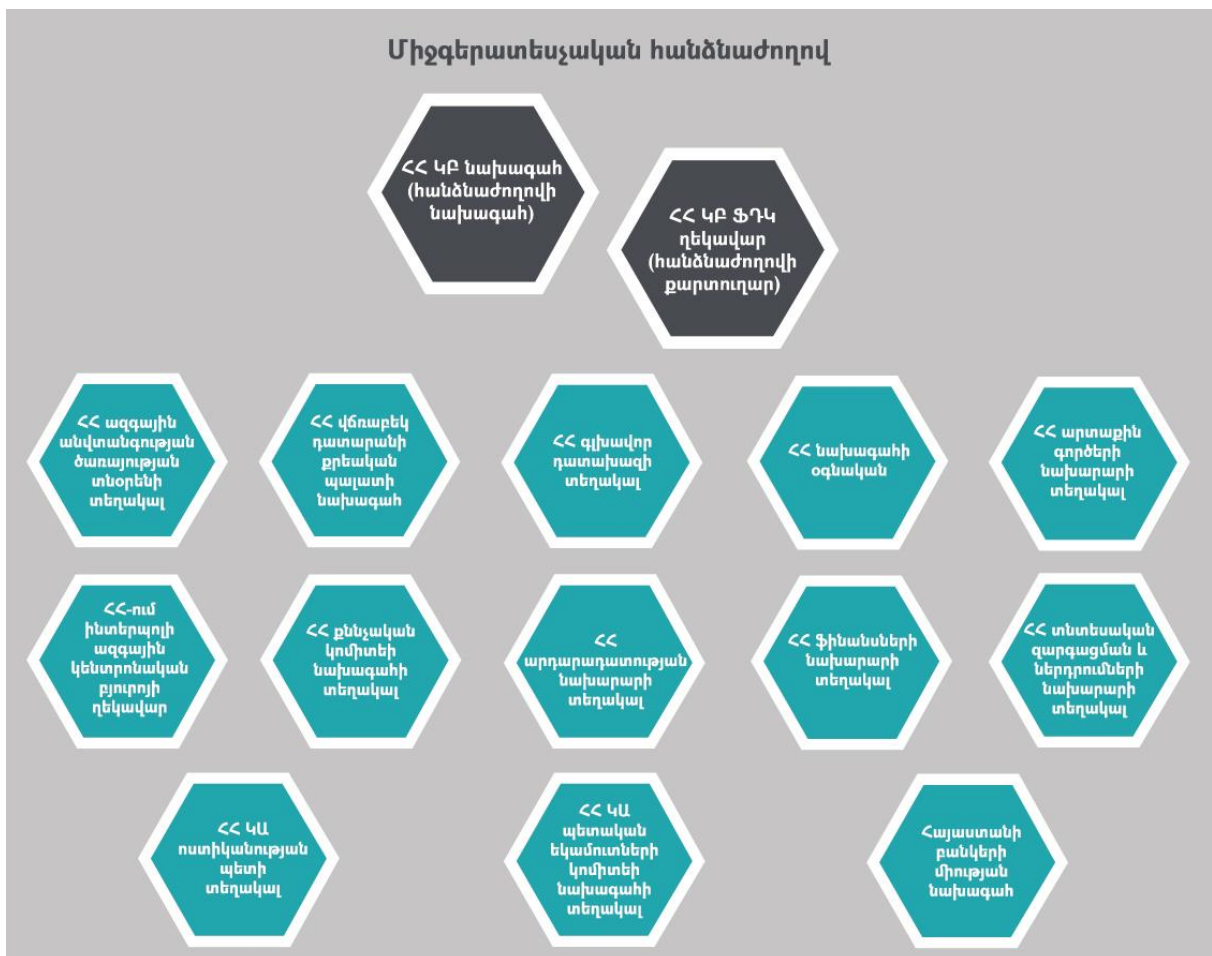
06

ՆԵՐՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ոլորտում ներպետական համագործակցությունը իրականացվում է ՀՀ Նախագահի 2002 թվականի մարտի 21-ի թիվ 1075-Ն հրամանագրով ստեղծված Միջգերատեսչական հանձնաժողովի կողմից հիշյալ ոլորտում քաղաքականության մշակման,

ինչպես նաև ՖԴԿ-ի և վերահսկող ու իրավապահ մարմինների կողմից իրականացվող համատեղ գործունեության միջոցով՝ ուղղված համապատասխանաբար ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ոլորտում կանխարգելիչ միջոցառումների իրականացմանը և ՓԼ/ԱՖ դեպքերի բացահայտմանը:

Միջգերատեսչական հանձնաժողովի գործունեությունը

2016թ.-ին ընդլայնվել է Միջգերատեսչական հանձնաժողովի կողմից համակարգվող ոլորտների շրջանակը՝ ընդգրկելով նաև ՀՈՁ տարածման ֆինանսավորման դեմ պայքարը:

Միջգերատեսչական հանձնաժողովը ՓԼ/ԱՖ, իսկ 2016 թվականից նաև ՀՈՁ տարածման ֆինանսավորման դեմ պայքարի ոլորտներում քաղաքականություն մշակող, իրականացվող քաղաքականությունը համակարգող խորհրդատվական մարմին է, որի կողմից համակարգվող ոլորտների շրջանակի ընդլայնմամբ պայմանավորված՝ 2016 թվականից վերջինի կազմում ընդգրկվել է ՀՀ տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարությունը՝ ՀՈՁ տարածման ֆինանսավորման դեմ պայքարին առնչվող հարցերով: Հաշվետու ժամանակահատվածում Միջգերատեսչական հանձնաժողովի կողմից շարունակվել են «ՓԼ/ԱՖ, ինչպես նաև ՀՈՁ տարածման ֆինանսավորման դեմ պայքարի 2016-2018թթ. ազգային ռազմավարությամբ» նախանշված նպատակների, այդ թվում՝ ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ոլորտում ներպետական համագործակցության

ամրապնդմանն ուղղված աշխատանքները: Մասնավորապես, 2016 թվականի ապրիլի 15-ին կայացած Միջգերատեսչական հանձնաժողովի 32-րդ նիստում քննարկվել և հավանության են արժանացել հետևյալ հիմնական հարցերը.

- Միջգերատեսչական հանձնաժողովի անվանման, կազմի և աշխատանքի կազմակերպման կանոնակարգի փոփոխությունները՝ կապված ՀՈՁ տարածման ֆինանսավորման դեմ պայքարի կազմակերպման գործառույթի հետ,
- Եվրախորհրդի ՄԱՆԻՎԱԼ հանձնախմբի կողմից անցկացված գնահատման հաշվետվության արդյունքները, դրա հիման վրա կազմված և արձանագրված թերությունների շտկման ուղղված գործողությունների ծրագիրը,
- «ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի 2014-2016թթ. ազգային ռազմավարությամբ» նախանշված նպատակների իրագործման արդյունքները և դրանց հիման վրա կազմված «ՓԼ/ԱՖ, ինչպես նաև ՀՈՁ տարածման ֆինանսավորման դեմ պայքարի 2016-2018թթ. ազգային ռազմավարությունը» և այլն:

Իրավապահ մարմինների հետ համագործակցությունը

2016 թվականին ՖԴԿ-ի վերլուծությունների բաժինն իր գործառույթների շրջանակներում իրականացրել է ՓԼ/ԱՖ հնարավոր տարրեր պարունակող բազմաբնույթ ազդակների վերլուծություններ: Կատարված վերլուծությունների արդյունքներով ՓԼ/ԱՖ վարկածների առաջադրմամբ համապատասխան տեղեկացումներ են ուղարկվել իրավապահ մարմիններին: Վերլուծություններում հաճախակի հանդիպող սխեմաներից կարելի է առանձնացնել հետևյալները.

- Խարդախության տարատեսակ սխեմաներ, մասնավորապես՝
 - ✓ Կեղծ քարտերի, արտասահմանյան բանկերի կողմից թողարկված քարտերի գողացված տվյալների ապօրինի օգտագործումներ,
 - ✓ Զանգվածային մարքեթինգի տարբեր մոդելների կիրառմամբ հանցավոր ճանապարհով ստացված միջոցների օրինականացման սխեմաներ,
 - ✓ Ֆինանսական բուրգին

բնորոշ հատկանիշներ պարունակող գործառնություններ,

- Չլիցենզավորված ֆինանսական միջնորդային ծառայությունների մատուցման փորձեր,
- Հնարավոր հարկային պարտավորություններից խուսափելու, ապօրինի ձեռնարկատիրություն իրականացնելու, տնտեսական գործունեության ծավալները թաքցնելու միտում պարունակող ֆինանսական գործարքներ,
- ՀՀ ԿԲ կողմից հրապարակված տիպաբանություններով նկարագրված սխեմաներին համապատասխանող այլ դեպքեր:
 - Իրականացված վերլուծությունների արդյունքում ՓԼ վարկածով 2015-2016թթ. իրավապահ մարմիններին տրամադրված տեղեկացումների, ՖԴԿ-ի կողմից իրավապահ մարմիններից խնդրարկված և իրավապահ մարմինների կողմից ՖԴԿ-ից խնդրարկված տեղեկատվության վերաբերյալ կազմված վիճակագրությունը ներկայացվում է աղյուսակում.

	2015թ.	2016թ.
ՖԴԿ-ի կողմից տեղեկացումներ իրավապահ մարմիններին	31	34
ՖԴԿ-ի կողմից իրավապահ մարմիններից խնդրարկված տեղեկատվություն	9	11
Իրավապահ մարմինների կողմից ՖԴԿ-ից խնդրարկված տեղեկատվություն	36	36

ՖԴԿ կողմից տրամադրված տեղեկատվության օգտագործմամբ և իրավապահ մարմինների կողմից ՓԼ հանցագործության հարկանիշների հայտնաբերման ուղղությամբ կատարված գործողությունների արդյունքում 2015թ.-ին հարուցվել է 4, իսկ 2016 թ.-ին՝ 5 քրեական գործ:

Հարուցված քրեական գործերում ՓԼ հիմնականում նախորդել են գողության, խարդախության, յուրացման, հարկերից խուսափման հանցագործությունները:

Փոխըմբռնման հուշագրեր, այլ ներպետական նախաձեռնություններ

2016 թվականին ՖԴԿ-ն շարունակել է «ՓԼ/ԱՖ, ինչպես նաև ՁՈՁ տարածման ֆինանսավորման դեմ պայքարի 2016-2018թթ. ազգային ռազմավարությամբ» նախանշված նպատակների

իրագործմանն ուղղված միջոցառումների իրականացումը ներպետական համագործակցության ընդլայնման և ՓԼ/ԱՖ և ՁՈՁ տարածման ֆինանսավորման դեմ պայքարի առավել արդյունավետ իրականացման ուղղությամբ: Մասնավորապես, ինչպես ՖԴԿ-ի, այնպես էլ իրավապահ մարմինների նախաձեռնությամբ անց են կացվել մեկ տասնյակից ավել հանդիպում-քննարկումներ՝ ուղղված ՓԼ գործերի քննության արդյունավետության բարձրացմանը: Միաժամանակ.

Վերականգնվել են ՀՀ դատախազության, ՀՀ ԿԱ ոստիկանություն և ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ-ի հետ կնքված փոխըմբռնման համաձայնագրերը:

- Առկա օրենսդրական կարգավորումներին համապատասխանեցնելու և երկկողմանի համագործակցությունը առավել ընդգրկուն կարգավորելու

նպատակով՝ ՖԴԿ-ն նախաձեռնել է դեռևս 2008 թվականից մի շարք իրավապահ մարմինների հետ կնքված փոխըմբռնման համաձայնագրերի վերակնքման գործընթացը: Դրա շրջանակներում վերակնքվել են ՀՀ դատախազության, ՀՀ ԿԱ ոստիկանություն և ՀՀ ԿԱ ՊԵԿ հետ կնքված փոխըմբռնման համաձայնագրերը:

Նոր համաձայնագրեր են կնքվել ՀՀ քննչական կոմիտեի և ՀՀ արդարադատության ակադեմիայի հետ:

- Հաշվի առնելով նոր իրավապահ մարմնի՝ ՀՀ քննչական կոմիտեի կազմավորումը, ինչպես նաև վերջինի հետ ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի հարցերով համագործակցության անհրաժեշտությունը, փոխըմբռնման համաձայնագիր է ստորագրվել նաև ՀՀ քննչական կոմիտեի հետ:

- ՖԴԿ-ի և ՀՀ արդարադատության ակադեմիայի միջև ստորագրվել է համագործակցության հուշագիր՝ սկիզբ դնելով իրավապահ մարմինների համար ՓԼ/ԱՖ դեմ

պայքարի, այդ թվում՝ գործերի քննության առանձնահատկությունների թեմաներով համատեղ ուսուցումների պարբերական իրականացմանը:

- ԶՈՁ տեսանկյունից զգայուն նյութերի շրջանառության վերաբերյալ տեղեկատվություն ստանալու նպատակով փոխըմբռնման համաձայնագիր է մշակվել և համաձայնեցվել ՀՀ տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարության հետ: Ներկայում փոխըմբռնման համաձայնագիրը գտնվում է ստորագրման փուլում:

Կայացել է «Փողերի լվացման գործերի քննությունը» թեմայով կոնֆերանս:

ՓԼ գործերի քննություն իրականացնող իրավապահ մարմինների կարողությունների զարգացման և առկա խնդիրների քննարկման նպատակով ՖԴԿ-ի և ՀՀ արդարադատության ակադեմիայի նախաձեռնությամբ 2016 թվականին կայացել է «Փողերի լվացման գործերի քննությունը» թեմայով կոնֆերանս իրավապահ մարմինների, ՀՀ դատական

համակարգի, ՀՀ արդարադատության ակադեմիայի ներկայացուցիչների և ՖԴԿ-ի աշխատակիցների մասնակցությամբ: Կոնֆերանսի ընթացքում քննարկվել են ՓԼ գործերի քննության հետ կապված արդի հարցեր, այդ թվում՝ զուգահեռ ֆինանսական քննության, դրա շրջանակներում ՓԼ վարկածի առաջադրման հետ կապված հիմնախնդիրները, ինչպես նաև ներկայացվել են ՓԼ գործերով հայաստանյան և միջազգային դատական ակտերի օրինակներ:

Վերահսկողություն և ստուգումներ

Վերահսկող մարմինների հետ համագործակցության շրջանակներում ՖԴԿ-ի աշխատակիցները մասնակցում են ՀՀ ԿԲ կողմից ֆինանսական հաստատությունների նկատմամբ իրականացվող վերահսկողության գործընթացին: Մասնավորապես, ՖՎՎ-ի կողմից հեռակա վերահսկողության և տեղերում ստուգումների գործում ՖԴԿ-ն օժանդակում է այդ աշխատանքներին ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարին առնչվող հարցերով՝ ըստ վերահսկողության պլանավորման

փուլում ձեռք բերված համաձայնությունների կամ ըստ առաջացած գործնական անհրաժեշտության:

2016 թվականին ֆինանսական հաստատությունների կողմից ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի օրենսդրության պահանջների ոչ պատշաճ կատարման փաստերի առնչությամբ արձանագրված խախտումները հիմնականում վերաբերել են հաճախորդի պատշաճ ուսումնասիրության, տեղեկությունների պահպանման, ներքին դիտարկումների մարմնի իրավասությունների, ներքին իրավական ակտերի և ներքին դիտարկումների մարմնի կողմից կառավարման բարձրագույն մարմնին ներկայացվող հաշվետվության վերաբերյալ պահանջների ոչ պատշաճ իրականացմանը և այլն:

ՖԴԿ-ի կողմից ներկայացված ամփոփագրերի, իրականացված ստուգումների արդյունքում հայտնաբերված խախտումների հիման վրա ֆինանսական հաստատությունների նկատմամբ կիրառված պատասխանատվության միջոցների վիճակագրությունը ներկայացված է ստորև.

**2016 թվականին ֆինանսական հաստատությունների նկատմամբ կիրառված
պատասխանատվության միջոցները**

Բանկեր	7 բանկի կողմից թույլ է տրվել 24 խախտում, որոնցից՝ • 8 խախտման համար կիրառվել են նախազգուշացումներ, • 7 խախտման համար կիրառվել է և՛ նախազգուշացում, և՛ տուգանք՝ ընդամենը 1,100,000 ՀՀ դրամի չափով • 9 խախտման համար համապատասխան բանկերին ուղարկվել են տեղեկացումներ՝ առաջարկելով ձեռնարկել համապատասխան միջոցառումներ հետագայում նմանատիպ խախտումները կանխարգելելու համար
Վարկային կազմակերպություններ	1 վարկային կազմակերպության կողմից թույլ է տրվել 4 խախտում, որի համար կիրառվել են նախազգուշացումներ
Ապահովագրական ընկերություններ	1 ապահովագրական ընկերության կողմից թույլ է տրվել 4 խախտում, որոնց համար կիրառվել են նախազգուշացումներ
Գրավատներ	1 գրավատան կողմից թույլ է տրվել 1 խախտում, որի համար կիրառվել է նախազգուշացում
Փոխանակման կետեր	2 փոխանակման կետի կողմից թույլ է տրվել 2 խախտում, որոնց համար կիրառվել են նախազգուշացումներ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՖԴԿ-ն ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի շրջանակներում համագործակցություն է իրականացնում ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ոլորտում գործող միջազգային կառույցների աշխատանքներին մասնակցության, ինչպես նաև օտարերկրյա ՖՀՄ-ների հետ տեղեկատվության փոխանակման միջոցով:

Ի դեմ ՖԴԿ-ի՝ Հայաստանը մասնակցում է ՓԼ/ԱՖ ոլորտում միջազգային ստանդարտների մշակման, երկրների կողմից դրանց ներդրման ու իրականացման գործում ներգրավված միջազգային կազմակերպությունների ու կառույցների, այդ թվում՝ Եվրոպայի խորհրդի ՄԱՆԻՎԱԼ հանձնախմբի, Էզմոնտ խմբի, Վարշավայի կոնվենցիայի Կողմերի համաժողովի, Եվրասիական խմբի, ԱՊՀ ՖՀՄ-ների ղեկավարների խորհրդի աշխատանքներին:

ՄԱՆԻՎԱԼ հանձնախումբ

1997 թվականին ստեղծված ՄԱՆԻՎԱԼ հանձնախումբը

Եվրոպայի խորհրդի կազմում մշտապես գործող մոնիտորինգի մարմին է, որին վերապահված է ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի հիմնական միջազգային ստանդարտներին երկրների համապատասխանությունը և դրանց իրագործման արդյունավետությունը գնահատելու, ինչպես նաև ազգային իշխանություններին ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի համակարգի բարելավման վերաբերյալ առաջարկություններ ներկայացնելու խնդիրը: ՀՀ-ն 2001 թվականից ՄԱՆԻՎԱԼ հանձնախմբի լիիրավ անդամ է:

Հաշվետու

Ժամանակահատվածում ՖԴԿ-ն այլ գերատեսչությունների հետ միասին մասնակցել է հանձնախմբի հետևյալ աշխատանքներին.

ՄԱՆԻՎԱԼ հանձնախմբի կողմից ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի համակարգերի 5-րդ փուլի փոխադարձ գնահատումների շրջանակներում ՖԴԿ-ի ներկայացուցիչը մասնակցել է Հունգարիայի ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ազգային համակարգի գնահատման

աշխատանքներին՝ որպես
իրավական հարցերով գնահատող:

Դեկտեմբերի 6-ից 8-ը
կայացած ՄԱՆԻՎԱԼ հանձնախմբի
52-րդ լիազումար նիստի ընթացքում
ՖԴԿ-ի աշխատակիցների կողմից
ներկայացվել է ՀՀ ՓԼ/ԱՖ դեմ
պայքարի համակարգի 5-րդ փուլի
փոխադարձ գնահատման
առաջընթացի միջանկյալ
հաշվետվությունը, որը վերաբերում է
ԶՈԶ տարածման ֆինանսավորման
դեմ պայքարի ոլորտում թիրախային
ֆինանսական պատժամիջոցների
կիրառման վերաբերյալ երկրներին
տրված հանձնարարականների
կատարմանը:

*Լիազումար նիստը հաստատել է
ՀՀ առաջընթացի միջանկյալ
հաշվետվությունը և բարձր է
գնահատել բացահայտված
խնդիրների վերացման նպատակով
օրենսդրական փոփոխությունների
կատարման ուղղությամբ
ձեռնարկված քայլերը:*

ՀՀ ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի
համակարգի 5-րդ փուլի փոխադարձ
գնահատման հաշվետվությամբ վեր
հանված խնդիրներին համարժեք և
արդյունավետ միջոցառումների
իրականացման նպատակով մայիսի
16-ին և 17-ին ՄԱՆԻՎԱԼ

հանձնախմբի գործադիր
քարտուղարի և քարտուղարության
փորձագետի կողմից անց է կացվել
հանդիպում Միջգերատեսչական
հանձնաժողովի և աշխատանքային
խմբի անդամների հետ, որի
շրջանակներում ներկայացվել է վեր
հանված խնդիրների լուծման համար
առկա միջազգային լավագույն փորձը
և Միջգերատեսչական
հանձնաժողովի կողմից
հաստատված միջոցառումների
ծրագրով նախատեսված
աշխատանքների կատարման
ընթացքը:

Էզմոնտ խումբ

Ֆինանսական

հետախուզության մարմինների
Էզմոնտ խումբը ստեղծվել է 1995
թվականին՝ նպատակ ունենալով
համագործակցության միասնական
հարթակ ձևավորել ՓԼ/ԱՖ դեմ
պայքարի նպատակով ստեղծված
տարբեր պետությունների ՖՀՄ-ների
համար:

ՖԴԿ-ն 2007 թվականից
անդամակցում է Էզմոնտ խմբին,
ինչը հնարավորություն է տալիս
համագործակցել աշխարհի շուրջ 150
երկրների ՖՀՄ-ների հետ, այդ
թվում՝ անվտանգ համակարգով

փոխանակել տեղեկատվություն, ինչպես նաև մասնակցել խմբի կառավարմանը, լիազումար և աշխատանքային խմբերի նիստերին:

Հաշվետու

Ժամանակահատվածում ՖԴԿ-ն մասնակցել է Էզմոնտ խմբի հետևյալ աշխատանքներին.

- Հունիսի 13-ից 17-ը ՖԴԿ-ի հրավերով ՀՀ ԿԲ Դիլիջանի ուսումնահետազոտական կենտրոնում տեղի է ունեցել «Կորպորատիվ գործիքներ և ֆինանսական ծառայություններ, ինչպես նաև դասավանդողների նախապատրաստում» թեմայով դասընթաց, որին մասնակցել է Էզմոնտ խմբի անդամ ՖՀՄ-ների շուրջ 20 ներկայացուցիչ:

- ՖԴԿ-ն շարունակել է Էզմոնտ խմբի անվտանգ տեղեկատվական ցանցի միջոցով տեղեկատվություն փոխանակել օտարերկրյա ՖՀՄ-ների հետ:

- Շարունակվել են նաև աշխատանքները ՖԴԿ-ի կողմից հովանավորվող երկրների՝ Իրանի և Թուրքմենստանի ՖՀՄ-ների՝ Էզմոնտ խմբին անդամակցությանը ցուցաբերվող աջակցության շրջանակներում:

Վարչակազմի կոնվենցիայի Կողմերի համաժողով

Եվրոպայի խորհրդի «Հանցավոր ճանապարհով ստացված եկամուտների լվացման, հետախուզման, առգրավման ու բռնագրավման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի մասին» կոնվենցիան (Վարչակազմի կոնվենցիա, CETs No 198) ընդունվել է 2005 թվականին և ՀՀ կողմից վավերացվել 2008 թվականին: Կոնվենցիան ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի միջոցառումներ սահմանող միասնական փաստաթուղթ է:

Երկրների կողմից կոնվենցիայի պահանջների իմպլեմենտացման ուղղած աշխատանքները համակարգելու նպատակով կոնվենցիայի պահանջներին համաձայն ստեղծվել և գործում է կոնվենցիայի անդամ երկրների համաժողովը (Կողմերի համաժողով):

Կողմերի համաժողովի 8-րդ հերթական լիազումար նիստում հաստատվել է ՀՀ հաշվետվությունը: Համաձայն գործող ընթացակարգերի՝ ՀՀ-ն պետք է առաջընթացի հաշվետվություն ներկայացնի գնահատման հաշվետվության հաստատումից 3 տարի հետո:

Հաշվետու

Ժամանակահատվածում ՖԴԿ-ն այլ գերատեսչությունների հետ միասին մասնակցել է Կողմերի համաժողովի հետևյալ աշխատանքներին.

- Կողմերի համաժողովի 8-րդ լիազումար նիստում քննարկվել են ՀՀ-ի և Բելգիայի կողմից Վարշավայի կոնվենցիային համապատասխանության հաշվետվությունները:

- Գնահատման արդյունքում ընդգծվել է, որ ՀՀ-ի կողմից ձեռնարկվել են մի շարք կարևոր քայլեր Վարշավայի կոնվենցիային համապատասխանության ապահովման ուղղությամբ:

- Բելգիայի կողմից Վարշավայի կոնվենցիային համապատասխանության գնահատման շրջանակներում ՖԴԿ-ի ներկայացուցիչը հանդես է եկել որպես ՖՀՄ-ի գործունեության հարցերով գնահատող-փորձագետ:

Եվրասիական խումբ

Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի եվրասիական խումբը ստեղծվել է 2004 թվականին: Խմբի

հիմնական նպատակը եվրասիական տարածաշրջանի երկրներում ՓԼ/ԱՖ հակազդման գործուն իրավական և ինստիտուցիոնալ հիմքերի ստեղծմանն աջակցություն ցուցաբերելն է: ՀՀ-ն Եվրասիական խմբում դիտորդի կարգավիճակ է ձեռք բերել 2006 թվականից:

Հաշվետու

Ժամանակահատվածում ՖԴԿ-ն այլ գերատեսչությունների հետ միասին մասնակցել է խմբի հետևյալ աշխատանքներին.

Հունիսի 6-ից 10-ը Ղազախստանի Աստանա քաղաքում տեղի է ունեցել Եվրասիական խմբի 24-րդ լիազումար նիստը, որի ընթացքում անց է կացվել «Եվրասիական խմբի անդամ պետությունների նախապատրաստումը ՓԼ/ԱՖ ազգային ռիսկերի գնահատմանը և փոխադարձ գնահատմանը» թեմայով սեմինար: Վերջինի շրջանակներում ՖԴԿ-ի ներկայացուցիչը հանդես է եկել «Ռիսկերի ազգային գնահատմանը և փոխադարձ գնահատմանը նախապատրաստության փորձը՝ Անմիջական արդյունք 1» թեմայով ներկայացմամբ:

ԱՊՀ ՖՀՄ-ների ղեկավարների խորհուրդ

ԱՊՀ անդամ երկրների ՖՀՄ-ների ղեկավարների խորհուրդը ստեղծվել է «ԱՊՀ անդամ երկրների ֆինանսական հետախուզության մարմինների ղեկավարների խորհրդի ստեղծման մասին» համաձայնագրի հիման վրա՝ 2012 թվականին: Վերջինի գործունեության հիմնական նպատակն է մասնակից ՖՀՄ-ների միջև ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ոլորտում համագործակցության ապահովումը: Խորհրդի լիիրավ անդամ է նաև ՖԴԿ-ն՝ հանձին ՖԴԿ-ի ղեկավարի:

ԱՊՀ ՖՀՄ-ների ղեկավարների խորհրդի հետ համագործակցության շրջանակներում ՖԴԿ-ն նախաձեռնել է ուսումնասիրություն՝ ՁՈԶ տարածման ֆինանսավորման դեմ պայքարի ոլորտում միասնական մոտեցումների ձևավորման և ԱՊՀ ՖՀՄ-ների միջև տեղեկատվության փոխանակման պրակտիկայի վերաբերյալ:

Այլ միջազգային կառույցներ

ՖԴԿ-ն համագործակցություն է իրականացնում նաև Եվրոպական միությունը և Եվրոպայի անվտանգության և

համագործակցության կազմակերպությունը: Մասնավորապես, Եվրոպայի անվտանգության և համագործակցության կազմակերպության կողմից հաշվետու տարվա նոյեմբերի 17-ից 18-ը Ուկրաինայի Լվով քաղաքում կազմակերպված «Եվրոպայի Խորհրդի ՄԱՆԻՎԱԼ հանձնախմբի կողմից ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի համակարգի գնահատման թեմայով» սեմինար-քննարկման շրջանակներում ՖԴԿ-ի աշխատակիցը ներկայացրել է ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի համակարգի փոխադարձ գնահատում անցնելու ՀՀ փորձը:

Օտարերկրյա ՖՀՄ-ներ

ՖԴԿ-ն շարունակել է օտարերկրյա ՖՀՄ-ների հետ համագործակցությունը, որի շրջանակներում 2016 թվականի ընթացքում ստացել է 26 և ուղարկել է 20 հարցում: Վերջին 2 տարվա տվյալներով ամենից հաճախ հարցումներ ուղարկվել են ԱՄՆ-ի, Լատվիայի և ՌԴ-ի ՖՀՄ-ներին և, համապատասխանաբար, հաճախակի հարցումներ ստացվել են ՌԴ-ի, Լիտվայի, Ուկրաինայի, ԱՄՆ-ի և Մոլդովայի ՖՀՄ-ներից:

ՈՒՍՈՒՑՈՒՄ ԵՎ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ

2016 թվականին շարունակվել են ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ոլորտում ներգրավված իրավասու մարմինների, ինչպես նաև հաշվետվություն տրամադրող անձանց աշխատակիցների գիտելիքների խորացման և կարողությունների զարգացման ուղղությամբ աշխատանքները: Մասնավորապես, ՖԴԿ-ն կազմակերպել և անցկացրել է մեկ տասնյակից ավել սեմինար-քննարկումներ հաշվետվություն տրամադրող անձ հանդիսացող ֆինանսական և ոչ ֆինանսական հաստատությունների և անձանց, վերջինների նկատմամբ վերահսկողություն իրականացնող գերատեսչությունների, ինչպես նաև Իրավաբանական անձանց ռեգիստրի և Անշարժ գույքի կադաստրի շուրջ 200 ներկայացուցիչների համար: Սեմինար-քննարկումների ժամանակ ներկայացվել են ՄԱՆԻՎԱԼ հանձնախմբի Գնահատման հաշվետվության արդյունքները, մասնավորապես՝ հաշվետվություն տրամադրող անձանց կողմից ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի օրենսդրությամբ սահմանված պարտականությունների

կատարման մասով արձանագրված առաջխաղացումը և առկա խնդիրները, ՀՀ ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի օրենսդրության զարգացումները՝ կապված ՁՈՁ տարածման ֆինանսավորման դեմ պայքարի հետ, ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի օրենսդրությամբ սահմանված կանխարգելիչ միջոցառումները, կասկածելիության նոր ազդակները և չափանիշները:

2016 թվականի ընթացքում թե՛ միջազգային կառույցների, թե՛ պետական գերատեսչությունների կողմից կազմակերպվել են մի շարք ուսուցման ծրագրեր ՖԴԿ-ի, ՀՀ ԿԲ այլ ստորաբաժանումների, ինչպես նաև ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարում ներգրավված մի շարք պետական մարմինների աշխատակիցների համար: Մասնավորապես, ՖԴԿ-ի աշխատակիցները մասնակցել են Եվրոպայի խորհրդի ՄԱՆԻՎԱԼ հանձնախմբի, ԱՄՀ-ի, Գերմանիայի կենտրոնական բանկի, Ֆրանսիայի կենտրոնական բանկի կողմից տեղերում կազմակերպվող, ինչպես նաև ԱՊՀ ՖՀՄ-ների ղեկավարների խորհրդի կողմից տեսակապի

միջոցով կազմակերպվող դասընթացներին: ՖԴԿ-ի աշխատակիցը մասնակցել է նաև Լյուքսեմբուրգի Ֆինանսների դպրոցի կողմից կազմակերպվող «Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման կանխարգելում» թեմայով դասընթացին և ձեռք բերել «Փողերի լվացման դեմ պայքարի հավաստագրված մասնագետ»¹-ի որակավորում:

Հունիսի 13-ից 17-ը ՖԴԿ-ի հրավերով ՀՀ ԿԲ Դիլիջանի ուսումնահետազոտական կենտրոնում տեղի է ունեցել «Կորպորատիվ գործիքներ և ֆինանսական ծառայություններ, ինչպես

նաև դասավանդողների նախապատրաստում» թեմայով դասընթաց, որին մասնակցել է Էգմոնտ խմբի անդամ ՖՀՄ-ների շուրջ 20 ներկայացուցիչ: Դասընթացը կազմակերպվել է Էգմոնտ խմբի Տեխնիկական աջակցության և վերապատրաստման աշխատանքային խմբի կողմից և ուղղված է եղել զարգացնելու կորպորատիվ գործիքների և ֆինանսական ծառայությունների վերաբերյալ վերլուծություններ կատարելու կարողությունները, ինչպես նաև նախապատրաստելու ապագա դասավանդողներ:

¹ Certified Anti-Money Laundering Specialist

ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ

Հավելված 1. Հաշվետվություն տրամադրող անձանց գործունեության ցուցանիշները

Հաշվետվություն տրամադրող անձինք	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվառված են	2016թ. ընթացքում ՖԴԿ-ին ներկայացված հաշվետվություններ	
		Պարտադիր տեղեկացման	Կասկածելի
Ֆինանսական հաստատություններ			
Բանկեր	19	354705	245
Վարկային կազմակերպություններ	33	955	3
Արտարժույթի առուվաճառքի գործունեություն իրականացնող անձինք	171	66	-
Արտարժույթի դիլերային-բրոքերային առուվաճառքի գործունեություն իրականացնող անձինք	1	103	-
Դրամական (փողային) փոխանցումներ իրականացնող լիցենզավորված անձինք	6	214	5
«Արժեթղթերի շուկայի մասին» ՀՀ օրենքի համաձայն՝ ներդրումային ծառայություններ մատուցող անձինք	9	10720	1
«Արժեթղթերի շուկայի մասի» ՀՀ օրենքով նախատեսված կենտրոնական դեպոզիտարիա	1	-	-
Ապահովագրական (ներառյալ՝ վերաապահովագրական) ընկերություններ	8	-	-
Ապահովագրական (ներառյալ՝ վերաապահովագրական) միջնորդային գործունեություն իրականացնող անձինք	3	-	-
Կորպորատիվ ներդրումային ֆոնդեր	-	-	-
ՀՀ ԿԲ կողմից լիցենզավորված կառավարիչ չունեցող ոչ	-	-	-

հրապարակային պայմանագրային ներդրումային ֆոնդեր			
Գրավատներ	110	498	-
Ոչ ֆինանսական հաստատություններ			
Ռիելտորական գործունեություն իրականացնող անձինք	205	-	-
Նոտարներ	95	6521	-
Փաստաբաններ, ինչպես նաև իրավաբանական ծառայություններ մատուցող անհատ ձեռնարկատերեր և իրավաբանական անձինք	1486	-	-
Անհատ ձեռնարկատեր հաշվապահներ և հաշվապահական գործունեություն իրականացնող իրավաբանական անձինք	10	-	-
Աուդիտորներ և աուդիտորական կազմակերպություններ	31	-	-
Թանկարժեք մետաղների դիլերներ	-	-	-
Թանկարժեք քարերի դիլերներ	22	-	-
Արվեստի գործերի դիլերներ	-	-	-
Սակարկությունների կազմակերպիչներ	-	-	-
Շահումով խաղերի և խաղատների կազմակերպիչներ	5	31	-
Վիճակախաղերի կազմակերպիչներ	4	-	1
Ինտերնետ շահումով խաղերի կազմակերպիչներ	4	-	1
Հավատարմագրային կառավարման և իրավաբանական անձանց գրանցման ծառայություններ մատուցող անձինք	-	-	-
Վարկային բյուրոներ	1	-	-
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	2224	373813	256

Հավելված 2. ՖԴԿ-ի և ներպետական իրավասու մարմինների միջև կնքված փոխըմբռնման համաձայնագրերը

Իրավապահ մարմիններ

- ՀՀ դատախազություն (վերակնքված՝ 28.11.2016թ.)
- ՀՀ ԿԱ ազգային անվտանգության ծառայություն (կնքված՝ 04.04.2008թ.)
- ՀՀ ԿԱ ոստիկանություն (վերակնքված՝ 18.11.2016թ.)
- ՀՀ ԿԱ պետական եկամուտների կոմիտե (վերակնքված՝ 10.11.2016թ.)
- ՀՀ քննչական կոմիտե (կնքված՝ 16.11.2016թ.)

Այլ իրավասու մարմիններ

- ՀՀ արդարադատության ակադեմիա (կնքված՝ 12.11.2016թ.)

Հավելված 3. ՖԴԿ-ի և օտարերկրյա ՖՀՄ-ների միջև կնքված փոխըմբռնման հուշագրերը

Երկիր	Ամսաթիվ	Երկիր	Ամսաթիվ
	Ավստրալիա		Ճապոնիա
	Արաբական Միացյալ Էմիրություններ		Մակեդոնիա
	Բելառուս		Միացյալ Թագավորություն
	Բերմուդա		Մոլդովա
	Թաիլանդ		Մոնտենեգրո
	Թայվան (Չինաստան)		Չինաստան
	Իսրայել		Պանամա
	Իրան		Ռումինիա
	Լեհաստան		Ռուսաստան
	Լիխտենշտեյն		Սան Մարինո
	Խորվաթիա		Սաուդյան Արաբիա
	Կանադա		Սերբիա
	Կիպրոս		Վրաստան
	Հարավաֆրիկյան Հանրապետություն		Տաջիկստան
	Ղազախստան		Ուկրաինա
	Ղրղզստան		